

Objetivos de desenvolvemento sustentable

Objetivo 1. Poñer fin á pobreza en todas as súas formas e en todo o mundo

Objetivo 2. Poñer fin á fame, lograr a seguridade alimentaria e a mellora da nutrición e promover a agricultura sustentable

Objetivo 3. Garantir unha vida sa e promover o benestar de todos/as a todas as idades

Objetivo 4. Garantir unha educación inclusiva e equitativa de calidade e promover oportunidades de aprendizaxe permanente para todos/as

Objetivo 5. Lograr a igualdade de xénero e empoderar a todas as mulleres e as nenas

Objetivo 6. Garantir a dispoñibilidade e a xestión sustentable da auga e o saneamento para todos/as

Objetivo 7. Garantir o acceso a unha enerxía alcanzable, fiable, sustentable e moderna para todos/as

Objetivo 8. Promover o crecemento económico sostido, inclusivo e sustentable, o emprego pleno e produtivo e o traballo decente para todos

Objetivo 9. Construír infraestruturas resilientes, promover a industrialización inclusiva e sustentable e fomentar a innovación

Objetivo 10. Reducir a desigualdade nos países e entre eles

Objetivo 11. Lograr que as cidades e os asentamentos humanos sexan inclusivos, seguros, resilientes e sustentables

Objetivo 12. Garantir modalidades de consumo e produción sustentables

Objetivo 13. Adoptar medidas urxentes para combater o cambio climático e os seus efectos*

Objetivo 14. Conservar e utilizar sustentablemente os océanos, os mares e os recursos mariños para o desenvolvemento sustentable

Objetivo 15. Protexer, restablecer e promover o uso sustentable dos ecosistemas terrestres, xestionar sustentablemente os bosques, loitar contra a desertificación, deter e investir a degradación das terras e deter a perda de biodiversidade

Objetivo 16. Promover sociedades pacíficas e inclusivas para o desenvolvemento sustentable, facilitar o acceso á xustiza para todos e construír a todos os niveis institucións eficaces e inclusivas que rendan contas

Objetivo 17. Fortalecer os medios de implementación e revitalizar a Alianza Mundial para o Desenvolvemento Sustentable

*Recoñecendo que a Convención Marco das Nacións Unidas sobre o Cambio Climático é o principal foro intergubernamental internacional para negociar a resposta mundial ao cambio climático

Obxectivo 1. Poñer fin á pobreza en todas as súas formas en todo o mundo

1.1 Para 2030, erradicar a pobreza extrema para todas as persoas no mundo, actualmente medida por un ingreso por persoa inferior a 1,25 dólares dos Estados Unidos ao día

1.2 Para 2030, reducir polo menos á metade a proporción de homes, mulleres e nenos/as de todas as idades que viven na pobreza en todas as súas dimensións con arranxo ás definicións nacionais

1.3 Poñer en práctica a nivel nacional sistemas e medidas apropiadas de protección social para todos/as, incluídos niveis mínimos, e, para 2030, lograr unha ampla cobertura dos pobres e os vulnerables

1.4 Para 2030, garantir que todos os homes e mulleres, en particular os pobres e os vulnerables, teñan os mesmos dereitos aos recursos económicos, así como acceso aos servizos básicos, a propiedade e o control das terras e outros bens, a herdanza, os recursos naturais, as novas tecnoloxías apropiadas e os servizos financeiros, incluída a microfinanciación

1.5 Para 2030, fomentar a resiliencia dos pobres e as persoas que se atopan en situacións vulnerables e reducir a súa exposición e vulnerabilidade aos fenómenos extremos relacionados co clima e outras crises e desastres económicos, sociais e ambientais

1.a Garantir unha mobilización importante de recursos procedentes de diversas fontes, mesmo mediante a mellora da cooperación para o desenvolvemento, a fin de proporcionar medios suficientes e previsibles aos países en desenvolvemento, en particular os países menos adiantados, para poñer en práctica programas e políticas encamiñados a poñer fin á pobreza en todas as súas dimensións

1.b Crear marcos normativos sólidos nos planos nacional, rexional e internacional, sobre a base de estratexias de desenvolvemento en favor dos pobres que teñan en conta as cuestións de xénero, a fin de apoiar o investimento acelerado en medidas para erradicar a pobreza

Obxectivo 2. Poñer fin á fame, lograr a seguridade alimentaria e a mellora da nutrición e promover a agricultura sustentable

2.1 Para 2030, poñer fin á fame e asegurar o acceso de todas as persoas, en particular os pobres e as persoas en situacións vulnerables, incluídos os lactantes, a unha alimentación sa, nutritiva e suficiente durante todo o ano

2.2 Para 2030, poñer fin a todas as formas de malnutrición, incluso logrando, como moi tarde en 2025, as metas convidadas internacionalmente sobre o atraso do crecemento e a emancipación dos nenos menores de 5 anos, e abordar as necesidades de nutrición das adolescentes, as mulleres embarazadas e lactantes e as persoas de idade

2.3 Para 2030, duplicar a produtividade agrícola e os ingresos dos produtores de alimentos en pequena escala, en particular as mulleres, os pobos indíxenas, os agricultores familiares, os pastores e os pescadores, entre outras cousas mediante un acceso seguro e equitativo ás terras, a outros recursos de produción e insumos, coñecementos, servizos financeiros, mercados e oportunidades para a xeración de valor engadido e empregos non agrícolas

2.4 Para 2030, asegurar a sustentabilidade dos sistemas de produción de alimentos e aplicar prácticas agrícolas resilientes que aumenten a produtividade e a produción, contribúan ao mantemento dos ecosistemas, fortalezan a capacidade de adaptación ao cambio climático, os fenómenos meteorolóxicos extremos, as secas, as inundacións e outros desastres, e melloren progresivamente a calidade do chan e a terra

2.5 Para 2020, manter a diversidade xenética das sementes, as plantas cultivadas e os animais de granxa e domesticados e as súas especies silvestres conexas, entre outras cousas mediante unha boa xestión e diversificación dos bancos de sementes e plantas a nivel nacional, rexional e internacional, e promover o acceso

aos beneficios que se deriven da utilización dos recursos xenéticos e os coñecementos tradicionais e a súa distribución xusta e equitativa, como se conveu internacionalmente

2.a Aumentar os investimentos, mesmo mediante unha maior cooperación internacional, na infraestrutura rural, a investigación agrícola e os servizos de extensión, o desenvolvemento tecnolóxico e os bancos de xenes de plantas e ganado a fin de mellorar a capacidade de produción agrícola nos países en desenvolvemento, en particular nos países menos adiantados

2.b Corrixir e previr as restricións e distorsións comerciais nos mercados agropecuarios mundiais, entre outras cousas mediante a eliminación paralela de todas as formas de subvencións ás exportacións agrícolas e todas as medidas de exportación con efectos equivalentes, de conformidade co mandato da Rolda de Doha para o Desenvolvemento

2.c Adoptar medidas para asegurar o bo funcionamento dos mercados de produtos básicos alimentarios e os seus derivados e facilitar o acceso oportuno a información sobre os mercados, en particular sobre as reservas de alimentos, a fin de axudar a limitar a extrema volatilidade dos prezos dos alimentos

Obxectivo 3. Garantir unha vida sa e promover o benestar para todos en todas as idades

3.1 Para 2030, reducir a taxa mundial de mortalidade materna a menos de 70 por cada 100.000 nados vivos

3.2 Para 2030, poñer fin ás mortes evitables de recentemente nados e de nenos/as menores de 5 anos, logrando que todos os países tenten reducir a mortalidade neonatal polo menos ata 12 por cada 1.000 nados vivos, e a mortalidade de nenos/as menores de 5 anos polo menos ata 25 por cada 1.000 nados vivos 3.3 Para 2030, poñer fin ás epidemias da SIDA, a tuberculose, a malaria e as enfermidades tropicais desatendidas e combater a hepatite, as enfermidades transmitidas pola auga e outras enfermidades transmisibles

3.4 Para 2030, reducir nun terzo a mortalidade prematura por enfermidades non transmisibles mediante a prevención e o tratamento e promover a saúde mental e o benestar

3.5 Fortalecer a prevención e o tratamento do abuso de substancias aditivas, incluído o uso indebido de estupefacientes e o consumo nocivo de alcol

3.6 Para 2020, reducir á metade o número de mortes e lesións causadas por accidentes de tráfico no mundo

3.7 Para 2030, garantir o acceso universal aos servizos de saúde sexual e reprodutiva, incluídos os de planificación da familia, información e educación, e a integración da saúde reprodutiva nas estratexias e os programas nacionais

3.8 Lograr a cobertura sanitaria universal, en particular a protección contra os riscos financeiros, o acceso a servizos de saúde esenciais de calidade e o acceso a medicamentos e vacinas seguros, eficaces, alcanzables e de calidade para todos/as

3.9 Para 2030, reducir substancialmente o número de mortes e enfermidades producidas por produtos químicos perigosos e a contaminación do aire, a auga e o chan

3.a Fortalecer a aplicación do Convenio Marco da Organización Mundial da Saúde para o Control do Tabaco en todos os países, segundo proceda

3.b Apoiar as actividades de investigación e desenvolvemento de vacinas e medicamentos para as enfermidades transmisibles e non transmisibles que afectan primordialmente aos países en desenvolvemento e facilitar o acceso a medicamentos e vacinas esenciais alcanzables de conformidade coa Declaración de Doha relativa ao Acordo sobre os ADPIC e a Saúde Pública, na que se afirma o dereito dos países en desenvolvemento a utilizar ao máximo as disposicións do Acordo sobre os Aspectos dos Dereitos de Propiedade Intelectual Relacionados

co Comercio no relativo á flexibilidade para protexer a saúde pública e, en particular, proporcionar acceso aos medicamentos para todos/as

3.c Aumentar substancialmente o financiamento da saúde e a contratación, o desenvolvemento, a capacitación e a retención do persoal sanitario nos países en desenvolvemento, especialmente nos países menos adiantados e os pequenos Estados insulares en desenvolvemento

3.d Reforzar a capacidade de todos os países, en particular os países en desenvolvemento, en materia de alerta temperá, redución de riscos e xestión dos riscos para a saúde nacional e mundial

Obxectivo 4. Garantir unha educación inclusiva, equitativa e de calidade e promover oportunidades de aprendizaxe durante toda a vida para todos/as

4.1 Para 2030, velar por que todas as nenas e todos os nenos terminen os ciclos do ensino primario e secundario, que ha de ser gratuíta, equitativa e de calidade e producir resultados escolares pertinentes e eficaces

4.2 Para 2030, velar por que todas as nenas e todos os nenos teñan acceso a servizos de atención e desenvolvemento na primeira infancia e a un ensino preescolar de calidade, a fin de que estean preparados para o ensino primario

4.3 Para 2030, asegurar o acceso en condicións de igualdade para todos os homes e as mulleres a unha formación técnica, profesional e superior de calidade, incluído o ensino universitario

4.4 Para 2030, aumentar substancialmente o número de mozos e adultos que teñen as competencias necesarias, en particular técnicas e profesionais, para acceder ao emprego, o traballo decente e o emprendemento

4.5 Para 2030, eliminar as disparidades de xénero na educación e garantir o acceso en condicións de igualdade das persoas vulnerables, incluídas as persoas con discapacidade, os pobos indíxenas e os nenos/as en situacións de vulnerabilidade, a todos os niveis do ensino e a formación profesional

4.6 Para 2030, garantir que todos os mozos e polo menos unha proporción substancial dos adultos, tanto homes como mulleres, teñan competencias de lectura, escritura e aritmética

4.7 Para 2030, garantir que todos/as os alumnos adquiran os coñecementos teóricos e prácticos necesarios para promover o desenvolvemento sustentable, entre outras cousas mediante a educación para o desenvolvemento sustentable e a adopción de estilos de vida sustentables, os dereitos humanos, a igualdade entre os xéneros, a promoción dunha cultura de paz e non violencia, a cidadanía mundial e a valoración da diversidade cultural e da contribución da cultura ao desenvolvemento sustentable, entre outros medios

4.a Construír e adecuar instalacións escolares que respondan as necesidades dos nenos/as e as persoas discapacitadas e teñan en conta as cuestións de xénero, e que ofrezan contornas de aprendizaxe seguros, non violentos, inclusivos e eficaces para todos/as

4. b Para 2020, aumentar substancialmente a nivel mundial o número de bolsas dispoñibles para os países en desenvolvemento, en particular os países menos adiantados, os pequenos Estados insulares en desenvolvemento e os países de África, para que os seus estudantes poidan matricularse en programas de estudos superiores, incluídos programas de formación profesional e programas técnicos, científicos, de enxeñería e de tecnoloxía da información e as comunicacións, en países desenvolvidos e outros países en desenvolvemento

4. c Para 2030, aumentar substancialmente a oferta de mestras/es cualificados, entre outras cousas mediante a cooperación internacional para a formación de docentes nos países en desenvolvemento, especialmente os países menos adiantados e os pequenos Estados insulares en desenvolvemento

Obxectivo 5. Lograr a igualdade entre os xéneros e empoderar a todas as mulleres e as nenas

5.1 Poñer fin a todas as formas de discriminación contra todas as mulleres e as nenas en todo o mundo

5.2 Eliminar todas as formas de violencia contra todas as mulleres e as nenas nos ámbitos público e privado, incluídas a trata e a explotación sexual e outros tipos de explotación

5.3 Eliminar todas as prácticas nocivas, como o matrimonio infantil, precoz e forzado e a mutilación xenital feminina

5.4 Recoñecer e valorar os coidados non remunerados e o traballo doméstico non remunerado mediante a prestación de servizos públicos, a provisión de infraestruturas e a formulación de políticas de protección social, así como mediante a promoción da responsabilidade compartida no fogar e a familia, segundo proceda en cada país

5.5 Velar pola participación plena e efectiva das mulleres e a igualdade de oportunidades de liderado a todos os niveis da adopción de decisións na vida política, económica e pública

5.6 Garantir o acceso universal á saúde sexual e reprodutiva e os dereitos reprodutivos, de conformidade co Programa de Acción da Conferencia Internacional sobre a Poboación e o Desenvolvemento, a Plataforma de Acción de Beijing e os documentos finais das súas conferencias de exame

5.a Emprender reformas que outorguen ás mulleres o dereito aos recursos económicos en condicións de igualdade, así como o acceso á propiedade e ao control das terras e outros bens, os servizos financeiros, a herdanza e os recursos naturais, de conformidade coas leis nacionais

5.b Mellorar o uso da tecnoloxía instrumental, en particular a tecnoloxía da información e as comunicacións, para promover o empoderamento da muller

5.c Aprobar e fortalecer políticas acertadas e leis aplicables para promover a igualdade entre os xéneros e o empoderamento das mulleres e as nenas a todos os niveis

Obxectivo 6. Garantir a dispoñibilidade de auga e a súa xestión sustentable e o saneamento para todos/as

6.1 Para 2030, lograr o acceso universal e equitativo á auga potable, a un prezo alcanzable para todos

6.2 Para 2030, lograr o acceso equitativo a servizos de saneamento e hixiene adecuados para todos e poñer fin á defecación ao aire libre, prestando especial atención ás necesidades das mulleres e as nenas e as persoas en situacións vulnerables

6.3 Para 2030, mellorar a calidade da auga mediante a redución da contaminación, a eliminación do vertimento e a redución ao mínimo da descarga de materiais e produtos químicos perigosos, a redución á metade da porcentaxe de augas residuais sen tratar e un aumento substancial da reciclaxe e a reutilización en condicións de seguridade a nivel mundial

6.4 Para 2030, aumentar substancialmente a utilización eficiente dos recursos hídricos en todos os sectores e asegurar a sustentabilidade da extracción e o abastecemento de auga doce para facer fronte á escaseza de auga e reducir substancialmente o número de persoas que sofren de escaseza de auga

6.5 Para 2030, poñer en práctica a xestión integrada dos recursos hídricos a todos os niveis, mesmo mediante a cooperación transfronteiriza, segundo proceda

6.6 Para 2020, protexer e restablecer os ecosistemas relacionados coa auga, incluídos os bosques, as montañas, os humidais, os ríos, os acuíferos e os lagos

6.a Para 2030, ampliar a cooperación internacional e o apoio prestado aos países en desenvolvemento para a creación de capacidade en actividades e programas relativos á auga e o saneamento, incluídos a provisión e almacenamento de auga, a desalinización, o aproveitamento eficiente dos recursos hídricos, o tratamento de augas residuais e as tecnoloxías de reciclaxe e reutilización

6. b Apoiar e fortalecer a participación das comunidades locais na mellora da xestión da auga e o saneamento

Obxectivo 7. Garantir o acceso a unha enerxía alcanzable, segura, sustentable e moderna para todos/as

7.1 Para 2030, garantir o acceso universal a servizos de enerxía alcanzables, confiables e modernos

7.2 Para 2030, aumentar substancialmente a porcentaxe da enerxía renovable no conxunto de fontes de enerxía

7.3 Para 2030, duplicar a taxa mundial de mellora da eficiencia enerxética

7.a Para 2030, aumentar a cooperación internacional a fin de facilitar o acceso á investigación e as tecnoloxías enerxéticas non contaminantes, incluídas as fontes de enerxía renovables, a eficiencia enerxética e as tecnoloxías avanzadas e menos contaminantes de combustibles fósiles, e promover o investimento en infraestruturas enerxéticas e tecnoloxías de enerxía non contaminante

7. b Para 2030, ampliar a infraestrutura e mellorar a tecnoloxía para prestar servizos de enerxía modernos e sustentables para todos/as nos países en desenvolvemento, en particular os países menos adiantados, os pequenos Estados insulares en desenvolvemento e os países en desenvolvemento sen litoral, en consonancia cos seus respectivos programas de apoio

Obxectivo 8. Promover o crecemento económico sostido, inclusivo e sustentable, o emprego pleno e produtivo e o traballo decente para todos/as

8.1 Manter o crecemento económico per capita de conformidade coas circunstancias nacionais e, en particular, un crecemento do produto interno bruto de polo menos un 7% anual nos países menos adiantados

8.2 Lograr niveis máis elevados de produtividade económica mediante a diversificación, a modernización tecnolóxica e a innovación, entre outras cousas centrando a atención en sectores de maior valor engadido e uso intensivo de man de obra

8.3 Promover políticas orientadas ao desenvolvemento que apoiem as actividades produtivas, a creación de emprego decente, o emprendemento, a creatividade e a innovación, e alentar a oficialización e o crecemento das microempresas e as pequenas e medianas empresas, entre outras cousas mediante o acceso a servizos financeiros

8.4 Mellorar progresivamente, para 2030, a produción e o consumo eficientes dos recursos mundiais e procurar desvincular o crecemento económico da degradación do medio ambiente, de conformidade co marco decenal de programas sobre modalidades sustentables de consumo e produción, empezando polos países desenvolvidos

8.5 Para 2030, lograr o emprego pleno e produtivo e garantir un traballo decente para todos os homes e mulleres, incluídos os mozos e as persoas con discapacidade, e a igualdade de remuneración por traballo de igual valor

8.6 Para 2020, reducir substancialmente a proporción de mozas que non están empregados e non cursan estudos nin reciben capacitación

8.7 Adoptar medidas inmediatas e eficaces para erradicar o traballo forzoso, poñer fin ás formas modernas de escravitude e trata de seres humanos e asegurar a prohibición e eliminación das peores formas de traballo infantil, incluídos o recrutamento e a utilización de nenos soldados, e, como moi tarde en 2025, poñer fin ao traballo infantil en todas as súas formas,

8.8 Protexer os dereitos laborais e promover unha contorna de traballo seguro e protexido para todos os traballadores, incluídos os traballadores migrantes, en particular as mulleres migrantes e as persoas con empregos precarios

8.9 Para 2030, elaborar e poñer en práctica políticas encamiñadas a promover un turismo sustentable que cre postos de traballo e promova a cultura e os produtos locais

8.10 Fortalecer a capacidade das institucións financeiras nacionais para alentar e ampliar o acceso aos servizos bancarios, financeiros e de seguros para todos/as

8.a Aumentar o apoio á iniciativa de axuda para o comercio nos países en desenvolvemento, en particular os países menos adiantados, mesmo no contexto do Marco Integrado Mellorado de Asistencia Técnica Relacionada co Comercio para os Países Menos Adiantados

8.b Para 2020, desenvolver e poñer en marcha unha estratexia mundial para o emprego dos mozos e aplicar o Pacto Mundial para o Emprego da Organización Internacional do Traballo

Obxectivo 9. Construír infraestruturas resilientes, promover a industrialización inclusiva e sustentable e fomentar a innovación

9.1 Desenvolver infraestruturas fiables, sustentables, resilientes e de calidade, incluídas infraestruturas rexionais e transfronteirizas, para apoiar o desenvolvemento económico e o benestar humano, con especial fincapé no acceso equitativo e alcanzable para todos/as

9.2 Promover unha industrialización inclusiva e sustentable e, como moi tarde en 2030, aumentar de maneira significativa a contribución da industria ao emprego e ao produto interno bruto, de acordo coas circunstancias nacionais, e duplicar esa contribución nos países menos adiantados

9.3 Aumentar o acceso das pequenas empresas industriais e outras empresas, en particular nos países en desenvolvemento, aos servizos financeiros, incluído o acceso a créditos alcanzables, e a súa integración nas cadeas de valor e os mercados

9.4 Para 2030, mellorar a infraestrutura e reaxustar as industrias para que sexan sustentables, usando os recursos con maior eficacia e promovendo a adopción de tecnoloxías e procesos industriais limpos e ambientalmente racionais, e logrando que todos os países adopten medidas de acordo coas súas capacidades respectivas

9.5 Aumentar a investigación científica e mellorar a capacidade tecnolóxica dos sectores industriais de todos os países, en particular os países en desenvolvemento, entre outras cousas fomentando a innovación e aumentando substancialmente o número de persoas que traballan no campo da investigación e o desenvolvemento por cada millón de persoas, así como aumentando os gastos en investigación e desenvolvemento dos sectores público e privado para 2013

9.a Facilitar o desenvolvemento de infraestruturas sustentables e resilientes nos países en desenvolvemento cun maior apoio financeiro, tecnolóxico e técnico aos países de África, os países menos adiantados, os países en desenvolvemento sen litoral e os pequenos Estados insulares en desenvolvemento

9.b Apoiar o desenvolvemento de tecnoloxías nacionais, a investigación e a innovación nos países en desenvolvemento, en particular garantindo unha contorna normativa propicia á diversificación industrial e a adición de valor aos produtos básicos, entre outras cousas

9.c Aumentar de forma significativa o acceso á tecnoloxía da información e as comunicacións e esforzarse por facilitar o acceso universal e alcanzable a Internet nos países menos adiantados como moi tarde en 2020

Obxectivo 10. Reducir a desigualdade en e entre os países

10.1 Para 2030, lograr progresivamente e manter o crecemento dos ingresos do 40% máis pobre da poboación a unha taxa superior á media nacional

10.2 Para 2030, potenciar e promover a inclusión social, económica e política de todas as persoas, independentemente da súa idade, sexo, discapacidade, raza, etnia, orixe, relixión ou situación económica ou outra condición

10.3 Garantir a igualdade de oportunidades e reducir a desigualdade dos resultados, en particular mediante a eliminación das leis, políticas e prácticas discriminatorias e a promoción de leis, políticas e medidas adecuadas a ese respecto

10.4 Adoptar políticas, en especial fiscais, salariais e de protección social, e lograr progresivamente unha maior igualdade

10.5 Mellorar a regulamentación e vixilancia das institucións e os mercados financeiros mundiais e fortalecer a aplicación desa regulamentación

10.6 Velar por unha maior representación e voz dos países en desenvolvemento na adopción de decisións nas institucións económicas e financeiras internacionais para que estas sexan máis eficaces, fiables, responsables e lexítimas

10.7 Facilitar a migración e a mobilidade ordenadas, seguras, regulares e responsables das persoas, entre outras cousas mediante a aplicación de políticas migratorias planificadas e ben xestionadas

10.a Aplicar o principio do trato especial e diferenciado para os países en desenvolvemento, en particular os países menos adiantados, de conformidade cos acordos da Organización Mundial do Comercio

10.b Alentar a asistencia oficial para o desenvolvemento e as correntes financeiras, incluída o investimento estranxeiro directo, para os Estados con maiores necesidades, en particular os países menos adiantados, os países de África, os pequenos Estados insulares en desenvolvemento e os países en desenvolvemento sen litoral, en consonancia cos seus plans e programas nacionais

10.c Para 2030, reducir a menos do 3% os custos de transacción das remesas dos migrantes e eliminar as canles de envío de remesas cun custo superior ao 5%

Obxectivo 11. Lograr que as cidades e os asentamentos humanos sexan inclusivos, seguros, resilientes e sustentables

11.1 Para 2030, asegurar o acceso de todas as persoas a vivendas e servizos básicos adecuados, seguros e alcanzables e mellorar os barrios marxinais

11.2 Para 2030, proporcionar acceso a sistemas de transporte seguros, alcanzables, accesibles e sustentables para todos/as e mellorar a seguridade viaria, en particular mediante a ampliación do transporte público, prestando especial atención ás necesidades das persoas en situación vulnerable, as mulleres, os nenos/as, as persoas con discapacidade e as persoas de idade

11.3 Para 2030, aumentar a urbanización inclusiva e sustentable e a capacidade para unha planificación e xestión participativas, integradas e sustentables dos asentamentos humanos en todos os países

11.4 Redobrar os esforzos para protexer e salvagardar o patrimonio cultural e natural do mundo

11.5 Para 2030, reducir de forma significativa o número de mortes e de persoas afectadas polos desastres, incluídos os relacionados coa auga, e reducir substancialmente as perdas económicas directas vinculadas ao produto interno bruto mundial causadas polos desastres, facendo especial fincapé na protección dos pobres e as persoas en situacións vulnerables

11.6 Para 2030, reducir o impacto ambiental negativo per capita das cidades, incluso prestando especial atención á calidade do aire e a xestión dos refugallo municipais e doutro tipo

11.7 Para 2030, proporcionar acceso universal a zonas verdes e espazos públicos seguros, inclusivos e accesibles, en particular para as mulleres e os nenos/as, as persoas de idade e as persoas con discapacidade

11.a Apoiar os vínculos económicos, sociais e ambientais positivos entre as zonas urbanas, periurbanas e rurais mediante o fortalecemento da planificación do desenvolvemento nacional e rexional

11.b Para 2020, aumentar substancialmente o número de cidades e asentamentos humanos que adoptan e poñen en marcha políticas e plans integrados para promover a inclusión, o uso eficiente dos recursos, a mitigación do cambio climático e a adaptación a el e a resiliencia ante os desastres, e desenvolver e poñer en práctica, en consonancia co Marco de Sendai para a Redución do Risco de Desastres 2015-2030, a xestión integral dos riscos de desastre a todos os niveis

11.c Proporcionar apoio aos países menos adiantados, mesmo mediante a asistencia financeira e técnica, para que poidan construír edificios sustentables e resilientes utilizando materiais locais

Obxectivo 12. Garantir modalidades de consumo e produción sustentables

12.1 Aplicar o Marco Decenal de Programas sobre Modalidades de Consumo e Produción Sustentables, coa participación de todos os países e baixo o liderado dos países desenvolvidos, tendo en conta o grao de desenvolvemento e as capacidades dos países en desenvolvemento

12.2 Para 2030, lograr a xestión sustentable e o uso eficiente dos recursos naturais

12.3 Para 2030, reducir á metade o desperdicio mundial de alimentos per capita na venda polo miúdo e a nivel dos consumidores e reducir as perdas de alimentos nas cadeas de produción e distribución, incluídas as perdas posteriores ás colleitas

12.4 Para 2020, lograr a xestión ecoloxicamente racional dos produtos químicos e de todos os refugallo ao longo do seu ciclo de vida, de conformidade cos marcos internacionais convidados, e reducir de maneira significativa a súa liberación á atmosfera, a auga e o chan a fin de reducir ao mínimo os seus efectos adversos na saúde humana e o medio ambiente

12.5 Para 2030, diminuír de maneira substancial a xeración de refugallo mediante políticas de prevención, redución, reciclaxe e reutilización

12.6 Alentar ás empresas, en especial as grandes empresas e as empresas transnacionais, a que adopten prácticas sustentables e incorporen información sobre a sustentabilidade no seu ciclo de presentación de informes

12.7 Promover prácticas de contratación pública que sexan sustentables, de conformidade coas políticas e prioridades nacionais

12.8 Para 2030, velar por que as persoas de todo o mundo teñan información e coñecementos pertinentes para o desenvolvemento sustentable e os estilos de vida en harmonía coa natureza

12.a Apoiar aos países en desenvolvemento no fortalecemento da súa capacidade científica e tecnolóxica a fin de avanzar cara a modalidades de consumo e produción máis sustentables

12.b Elaborar e aplicar instrumentos que permitan seguir de preto os efectos no desenvolvemento sustentable con miras a lograr un turismo sustentable que cre postos de traballo e promova a cultura e os produtos locais

12.c Racionalizar os subsidios ineficientes aos combustibles fósiles que alentan o consumo antieconómico mediante a eliminación das distorsións do mercado, de acordo coas circunstancias nacionais, mesmo mediante

a reestruturación dos sistemas tributarios e a eliminación gradual dos subsidios prexudiciais, cando existan, para que se poña de manifesto o seu impacto ambiental, tendo plenamente en conta as necesidades e condicións particulares dos países en desenvolvemento e reducindo ao mínimo os posibles efectos adversos no seu desenvolvemento, de maneira que se protexa aos pobres e as comunidades afectadas

Obxectivo 13. Adoptar medidas urxentes para combater o cambio climático e os seus efectos*

13.1 Fortalecer a resiliencia e a capacidade de adaptación aos riscos relacionados co clima e os desastres naturais en todos os países

13.2 Incorporar medidas relativas ao cambio climático nas políticas, estratexias e plans nacionais

13.3 Mellorar a educación, a sensibilización e a capacidade humana e institucional en relación coa mitigación do cambio climático, a adaptación a el, a redución dos seus efectos e a alerta temperá

13.a Poñer en práctica o compromiso contraído polos países desenvolvidos que son parte na Convención Marco das Nacións Unidas sobre o Cambio Climático co obxectivo de mobilizar conxuntamente 100.000 millóns de dólares anuais para o ano 2020, procedentes de todas as fontes, a fin de atender ás necesidades dos países en desenvolvemento, no contexto dun labor significativo de mitigación e dunha aplicación transparente, e poñer en pleno funcionamento o Fondo Verde para o Clima capitalizándoo canto antes

13.b Promover mecanismos para aumentar a capacidade de planificación e xestión eficaces en relación co cambio climático nos países menos adiantados e os pequenos Estados insulares en desenvolvemento, centrándose en particular nas mulleres, os mozos e as comunidades locais e marxinadas

Obxectivo 14. Conservar e utilizar en forma sustentable os océanos, os mares e os recursos mariños para o desenvolvemento sustentable

14.1 Para 2025, previr e reducir de maneira significativa a contaminación mariña de todo tipo, en particular a contaminación producida por actividades realizadas en terra firme, incluídos os detritos mariños e a contaminación por nutrientes

14.2 Para 2020, xestionar e protexer de maneira sustentable os ecosistemas mariños e costeiros con miras a evitar efectos nocivos importantes, mesmo mediante o fortalecemento do súa resiliencia, e adoptar medidas para restauralos con obxecto de restablecer a saúde e a produtividade dos océanos

14.3 Reducir ao mínimo os efectos da acidificación dos océanos e facerlles fronte, mesmo mediante a intensificación da cooperación científica a todos os niveis

14.4 Para 2020, regulamentar eficazmente a explotación pesqueira e poñer fin á pesca excesiva, a pesca ilegal, a pesca non declarada e non regulamentada e as prácticas de pesca destrutivas, e aplicar plans de xestión con fundamento científico a fin de restablecer as poboacións de peixes no prazo máis breve posible, polo menos a niveis que poidan producir o máximo rendemento sustentable de acordo coas súas características biolóxicas

14.5 Para 2020, conservar polo menos o 10% das zonas costeiras e mariñas, de conformidade coas leis nacionais e o dereito internacional e sobre a base da mellor información científica dispoñible

14.6 Para 2020, prohibir certas formas de subvencións á pesca que contribúen á capacidade de pesca excesiva e a sobreexplotación pesqueira, eliminar as subvencións que contribúen á pesca ilegal, non declarada e non regulamentada e absterse de introducir novas subvencións desa índole, recoñecendo que a negociación sobre as subvencións á pesca no marco da Organización Mundial do Comercio debe incluír un trato especial e diferenciado, apropiado e efectivo para os países en desenvolvemento e os países menos adiantados.

14.7 Para 2030, aumentar os beneficios económicos que os pequenos Estados insulares en desenvolvemento e os países menos adiantados reciben do uso sustentable dos recursos mariños, en particular mediante a xestión sustentable da pesca, a acuicultura e o turismo

14.a Aumentar os coñecementos científicos, desenvolver a capacidade de investigación e transferir a tecnoloxía mariña, tendo en conta os criterios e directrices para a transferencia de tecnoloxía mariña da Comisión Oceanográfica Intergubernamental, a fin de mellorar a saúde dos océanos e potenciar a contribución da biodiversidade mariña ao desenvolvemento dos países en desenvolvemento, en particular os pequenos Estados insulares en desenvolvemento e os países menos adiantados

14.b Facilitar o acceso dos pescadores artesanais en pequena escala aos recursos mariños e os mercados

14.c Mellorar a conservación e o uso sustentable dos océanos e os seus recursos aplicando o dereito internacional reflectido na Convención das Nacións Unidas sobre o Dereito do Mar, que proporciona o marco xurídico para a conservación e a utilización sustentable dos océanos e os seus recursos, como se lembra no parágrafo 158 do documento “O futuro que queremos”

Obxectivo 15. Protexer, restablecer e promover o uso sustentable dos ecosistemas terrestres, xestionar os bosques de forma sustentable dos bosques, loitar contra a desertificación, deter e investir a degradación das terras e poñer freo á perda da diversidade biolóxica

15.1 Para 2020, velar pola conservación, o restablecemento e o uso sustentable dos ecosistemas terrestres e os ecosistemas interiores de auga doce e os servizos que proporcionan, en particular os bosques, os humidais, as montañas e as zonas áridas, en consonancia coas obrigacións contraídas en virtude de acordos internacionais

15.2 Para 2020, promover a xestión sustentable de todos os tipos de bosques, poñer fin á deforestación, recuperar os bosques degradados e incrementar a forestación e a reforestación a nivel mundial

15.3 Para 2030, loitar contra a desertificación, rehabilitar as terras e os chans degradados, incluídas as terras afectadas pola desertificación, a seca e as inundacións, e procurar lograr un mundo cunha degradación neutra do chan

15.4 Para 2030, velar pola conservación dos ecosistemas montañosos, incluída a súa diversidade biolóxica, a fin de mellorar a súa capacidade de proporcionar beneficios esenciais para o desenvolvemento sustentable

15.5 Adoptar medidas urxentes e significativas para reducir a degradación dos hábitats naturais, deter a perda da diversidade biolóxica e, para 2020, protexer as especies ameazadas e evitar a súa extinción

15.6 Promover a participación xusta e equitativa nos beneficios que se deriven da utilización dos recursos xenéticos e promover o acceso adecuado a eses recursos, como se conveu internacionalmente

15.7 Adoptar medidas urxentes para poñer fin á caza furtiva e o tráfico de especies protexidas de flora e fauna e abordar a demanda e a oferta ilegais de produtos silvestres

15.8 Para 2020, adoptar medidas para previr a introdución de especies exóticas invasoras e reducir de forma significativa os seus efectos nos ecosistemas terrestres e acuáticos e controlar ou erradicar as especies prioritarias

15.9 Para 2020, integrar os valores dos ecosistemas e a diversidade biolóxica na planificación nacional e local, os procesos de desenvolvemento, as estratexias de redución da pobreza e a contabilidade

15.a Mobilizar e aumentar de maneira significativa os recursos financeiros procedentes de todas as fontes para conservar e utilizar de forma sustentable a diversidade biolóxica e os ecosistemas

15.b Mobilizar un volume apreciable de recursos procedentes de todas as fontes e a todos os niveis para financiar a xestión forestal sustentable e proporcionar incentivos adecuados aos países en desenvolvemento para que promovan dita xestión, en particular con miras á conservación e a reforestación

15.c Aumentar o apoio mundial á loita contra a caza furtiva e o tráfico de especies protexidas, en particular aumentando a capacidade das comunidades locais para promover oportunidades de subsistencia sustentables

Obxectivo 16. Promover sociedades pacíficas e inclusivas para o desenvolvemento sustentable, facilitar o acceso á xustiza para todos/as e crear institucións eficaces, responsables e inclusivas a todos os niveis

16.1 Reducir considerablemente todas as formas de violencia e as correspondentes taxas de mortalidade en todo o mundo

16.2 Poñer fin aos malos tratos, a explotación, trata, a tortura e todas as formas de violencia contra os nenos/as

16.3 Promover o estado de dereito nos planos nacional e internacional e garantir a igualdade de acceso á xustiza para todos /as

16.4 Para 2030, reducir de maneira significativa as correntes financeiras e de armas ilícitas, fortalecer a recuperación e devolución de bens roubados e loitar contra todas as formas de delincuencia organizada

16.5 Reducir substancialmente a corrupción e o suborno en todas as súas formas

16.6 Crear institucións eficaces, responsables e transparentes a todos os niveis

16.7 Garantir a adopción de decisións inclusivas, participativas e representativas que respondan as necesidades a todos os niveis

16.8 Ampliar e fortalecer a participación dos países en desenvolvemento nas institucións de gobernanza mundial

16.9 Para 2030, proporcionar acceso a unha identidade xurídica para todos/as, en particular mediante o rexistro de nacementos

16.10 Garantir o acceso público á información e protexer as liberdades fundamentais, de conformidade coas leis nacionais e os acordos internacionais

16.a Fortalecer as institucións nacionais pertinentes, mesmo mediante a cooperación internacional, con miras a crear capacidade a todos os niveis, en particular nos países en desenvolvemento, para previr a violencia e combater o terrorismo e a delincuencia

16.b Promover e aplicar leis e políticas non discriminatorias en favor do desenvolvemento sustentable

Obxectivo 17. Fortalecer os medios de execución e revitalizar a Alianza Mundial para o Desenvolvemento Sustentable

Finanzas

17.1 Fortalecer a mobilización de recursos internos, mesmo mediante a prestación de apoio internacional aos países en desenvolvemento, co fin de mellorar a capacidade nacional para recadar ingresos fiscais e doutra índole

17.2 Velar por que os países desenvolvidos cumpran cabalmente os seus compromisos en relación coa asistencia oficial para o desenvolvemento, incluído o compromiso de numerosos países desenvolvidos de alcanzar o obxectivo de destinar o 0,7% do ingreso nacional bruto á asistencia oficial para o desenvolvemento e do 0,15% ao 0,20% do ingreso nacional bruto á asistencia oficial para o desenvolvemento dos países menos

adiantados; e alentar aos provedores de asistencia oficial para o desenvolvemento a que consideren fixar unha meta para destinar polo menos o 0,20% do ingreso nacional bruto á asistencia oficial para o desenvolvemento dos países menos adiantados

17.3 Mobilizar recursos financeiros adicionais procedentes de múltiples fontes para os países en desenvolvemento

17.4 Axudar aos países en desenvolvemento a lograr a sustentabilidade da débeda a longo prazo con políticas coordinadas orientadas a fomentar o financiamento, o alivio e a reestruturación da débeda, segundo proceda, e facer fronte á débeda externa dos países pobres moi endebedados a fin de reducir o endebedamento excesivo

17.5 Adoptar e aplicar sistemas de promoción dos investimentos en favor dos países menos adiantados

Tecnoloxía

17.6 Mellorar a cooperación rexional e internacional Norte-Sur, Sur-Sur e triangular en materia de ciencia, tecnoloxía e innovación e o acceso a elas e aumentar o intercambio de coñecementos en condicións mutuamente convidadas, entre outras cousas mellorando a coordinación entre os mecanismos existentes, en particular no ámbito das Nacións Unidas, e mediante un mecanismo mundial de facilitación da tecnoloxía

17.7 Promover o desenvolvemento de tecnoloxías ecoloxicamente racionais e a súa transferencia, divulgación e difusión aos países en desenvolvemento en condicións favorables, mesmo en condicións concesionarias e preferentes, por mutuo acordo

17.8 Poñer en pleno funcionamento, como moi tarde en 2017, o banco de tecnoloxía e o mecanismo de apoio á ciencia, a tecnoloxía e a innovación para os países menos adiantados e aumentar a utilización de tecnoloxía instrumental, en particular da tecnoloxía da información e as comunicación

Creación de capacidade

17.9 Aumentar o apoio internacional á execución de programas de fomento da capacidade eficaces e con obxectivos concretos nos países en desenvolvemento a fin de apoiar os plans nacionais orientados a aplicar todos os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable, mesmo mediante a cooperación Norte-Sur, Sur-Sur e triangular

Comercio

17.10 Promover un sistema de comercio multilateral universal, baseado en normas, aberto, non discriminatorio e equitativo no marco da Organización Mundial do Comercio, mesmo mediante a conclusión das negociacións con arranxo ao seu Programa de Doha para o Desenvolvemento

17.11 Aumentar de maneira significativa as exportacións dos países en desenvolvemento, en particular con miras a duplicar a participación dos países menos adiantados nas exportacións mundiais para 2020

17.12 Lograr a consecución oportuna do acceso aos mercados, libre de dereitos e de continxentes, de maneira duradeira para todos os países menos adiantados, de conformidade coas decisións da Organización Mundial do Comercio, entre outras cousas velando por que as normas de orixe preferentes aplicables ás importacións dos países menos adiantados sexan transparentes e sinxelas e contribúan a facilitar o acceso aos mercados

Cuestiones sistémicas

Coherencia normativa e institucional

17.13 Aumentar a estabilidade macroeconómica mundial, mesmo mediante a coordinación e coherencia normativas

17.14 Mellorar a coherencia normativa para o desenvolvemento sustentable

17.15 Respetar o liderado e a marxe normativa de cada país para establecer e aplicar políticas orientadas á erradicación da pobreza e a promoción do desenvolvemento sustentable

Alianzas entre múltiples interesados

17.16 Fortalecer a Alianza Mundial para o Desenvolvemento Sustentable, complementada por alianzas entre múltiples interesados que mobilicen e promovan o intercambio de coñecementos, capacidade técnica, tecnoloxía e recursos financeiros, a fin de apoiar o logro dos Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable en todos os países, en particular os países en desenvolvemento

17.17 Alentar e promover a constitución de alianzas eficaces nas esferas pública, público-privada e da sociedade civil, aproveitando a experiencia e as estratexias de obtención de recursos das asociacións

Datos, supervisión e rendición de contas

17.18 Para 2020, mellorar a prestación de apoio para o fomento da capacidade aos países en desenvolvemento, incluídos os países menos adiantados e os pequenos Estados insulares en desenvolvemento, con miras a aumentar de forma significativa a dispoñibilidade de datos oportunos, fiables e de alta calidade desagregados por grupos de ingresos, xénero, idade, raza, orixe étnica, condición migratoria, discapacidade, localización xeográfica e outras características pertinentes nos contextos nacionais

17.19 Para 2030, aproveitar as iniciativas existentes para elaborar indicadores que permitan medir progresos logrados en materia de desenvolvemento sustentable e que complementen os utilizados para medir o produto interno bruto, e apoiar o fomento da capacidade estatística nos países en desenvolvemento.